گنجي ٽڪر جو سَير

سکيا جي حاصلات

- نئين متن کي سمجهي حقيقتن تي ٻڌل سوالن جا جواب ڏئي سگهي.
- اصطلاحن کي سمجهي معنيٰ لکي سگهي.
- تحرير جي مرڪزي خيال، نُڪتي يا تصور تائين پهچي سگهي.
- نون لفظن جي معنيٰ لکي جملن ۾ ڪم آڻي سگهي.
- سوالن جا جواب ڏئي سگهي.
- لائبريريءَ جو استعمال ڪري سگهي.

ڪاري رات، پرهه ڦُٽي پريات ڪان موڪلائي، پنهنجي مڪان ڏي موٽي رهي هئي. پکي پکڻ، ماڻهو مِرُون، ننڊ نيٽان ڪڍي، پاڻ واحد جي واکاڻ ۾ رنيائي ۾ ريجهائي رهيا هئا. ڪانوَن جي ڪان ڪان، ڪبوترن جي ڪُوڪُو، چِتُن جي چَهه چهه ۾ هيڙهن جي هُوهُو، غافل کي ننڊ حرام ۾ بستر ناڪام ڪري ڏنو هو.اهڙيءَ روح کي راحت ڏيندڙ سيني کي سرور بخشيندڙ ساعتَ سيد کي سير ۾ سواريءَ جو شوق دل ۾ پيدا ٿيو. خاوند جي خدمت کان خالي ٿي، صحبتين سان صلاح ڪري سير جو سامان تيار ڪري ويچار ۾ رهياسين، ته ڪهڙي مڪان بهشت سمان جو ديدار فرحت آثار حاصل ڪري، دل بهلائجي ۾ روح ريجهائجي! انهن خيالن ۾ غلطان، محو ۾ مستان هئاسين، ته هڪ ڪارن ڪکرن جي قطار ۾ گوڙ جي گجگوڙ آسمان ۾ نظر آئي، جنهن سورج جي ساڙيندڙ ڪرڻن جي ڳِٽي گنوائي، ههڙو جُهڙ جُهڙالو ڏسي، سيني مَتِ ڏني ته ”گنجي پيرن جي منجي (ڪٽ)“ جي گهمڻ جو ارادو ڪجي. پڪو واعدو ڪجي. آخر گهوڙا گهرائي سنج رڪائي. گنجي جو گس ورتوسين، تان جو هڪ مقبري کي جو جبل جي دامن وٽ آهي، اتي پهتاسين. هي مقبرو درگاهه اولياءُ حضرت عبدالرحمان سرهندي جو آهي. اولياءُ جي زيارت ڪري، مجاورن جي سنڀال هيٺ گهوڙا ڍاري، جبل جي چوٽيءَ تي چڙهڻ شروع ڪيوسين. اُتاهين هئي اوچي، تنهن تي چڙهياسين ته نمي ۾ نوچي، پر نه هو لڪ نه لانگهو، وري سِر جو سانگو، سو ڏونگر جي ڏاکڻ ڏاڍي ڏکي نظر آئي، پر اسين مرد ميدان، جوڌا جوان هئاسين، سو هرگز نه موٽياسين. تان جو تڙي تکي، جِهجِي جُهري اچي ڪوهه جي ڪنڊ تي ڪڙڪياسين.

جان ڪٽي ڪنڊ ڦيرايون ته واهه! عجب عالم نظر آيو، جنهن سڀ ڏک ڏاڪڙو وڃايو، پهريائين ته پانيوسين ته ڪنهن عالم روحانيءَ ۾ مَلڪن مهماني ڪئي اٿئون،

يا موليٰ مهر ڪري جيئري جنت جو جلوو پسايو اٿئون، پر خوض ۽ خيال بعد هوش ۽ حواس حامي ٿيا! جنهن ڪري پروڙيوسين، ته نه ٻيلي ساڳئي گنجي ٽڪر تي ڪڙا آهيون، جو اڳي گنجو يا نوڙهو نظر ايندو هو. پر هاڻ برسات برسي، بهار لائي، گنجي کي گلزار بڻائي ڇڏيو آهي. ڏٺوسين ته منداڻتن مينهن رٽن ۾ ريج ڪري اوير اوياري، جبل کي جنسار ۾ آڻي ڇڏيو هو. ڇا هيناهين، ڇا ڪوهه، ڇا ڪڏ، ڇا لڪ، ڇا لانگهو، ڇا راهه، ڇا رند، سڀ اهڙا ته سرسبز ۽ ساوا نظر آيا ٿي، جو ڄڻ قدرت جي ڪنوار پنهنجي سينگار لاءِ سائي ساڙهي ٻڻائڻ جو ارادو ڪيو هو. وري ان سائي سطح تي جا رنگ برنگ گوناگون گلن جي جهڳ مڳ ۽ جهرمر، تنهن هيڪاري متئين خيال جي تصديق ڪئي ٿي. ڇو ته سائي سطح جي ساڙهيءَ تي قسمين قسمين گلن، لعلن هيرن ۽ جعفرن جي جوتِ جتائي ٿي. گاهن ۽ گلن جا قسم ايترا جو ڳڻي ڳڻجن ڪيترا!

ڍامڻ ۽ ڍيور، تل ۽ تراين جي ڪنار سبزه زار بڻائي هئي. لُلَر ۽ لنب، جبل جي جسم کي جامه زُمردين پهرائي عجب گلڪار لڳائي هئي. نرم نرم وٽائتي زمين تي موٺ ۽ مَڪڙين جي موج هئي. جتي ڪٿي ميها ۽ مُنگها پُوج! جبل جي ميدان تي وري کي ڇوٽيون ڇوٽيون ٽڪريون نظر آيون ٿي، جن مصر جي مخروطي مُنارن جي ڏيکائي ڏني ٿي. اهي منارا ته هوندا پٿر جا، پر هي ٽڪريون ريشم روءِ نفيس ۽ نرم، سسئيءَ جي پٽر جي ساوڪ سبب زمرد جون جُڙيل نظر آيون ٿي. ڏنار ڪٿوري پنهنجي خوشبوءِ ۽ خستوري پٽن تي پکيڙي مارُو ماڻهن جو مغز معطر ڪيو ٿي. ڳاگيون ۽ ڳاڳا، ڳم ۽ ڳنڊير، سڀ بوند برسي بود ۾ آندا هئا. سائي سهڻي ميدان تي قسمين قسمين رنگ برنگ جهنگلي گل هئا، جي ٿڌن ٿڌن جهونڪن تي نچي ٽپي رهيا هئا ۽ مسافرن جي محنت ۽ ماندگي مِٽائي رهيا هئا.

انهيءَ قدرت جي عجيب نظاري، اسان جي دلين ۾ خوب خوشي اُٺاري ۽ اسان جي جسم ۾ نئين سر جان جياري. جبل جي جاکوڙن جي ڪري، اُڃ جي اُسات هئيسين، سو پاڻي پيئڻ جي ارادي سان ڪنهن چشمي جي ڳولا ۾ هلياسين، تان جو پري کان هڪ ڇَن جي چاڇر تي نگاهه پئيسين، پر جان ويجها وڃي ڏسون، ته مار! مينهن جي مسلسل مانداڻ ۽ پر پراڻ جي ڪري، پَلُر اهڙي ته پالوٽ ڪئي هئي، جو ڇڪ ڪان چارو نه نهي، جو اُڃ اُجهائجي. آخر ٻئي طرف رُخ رکيوسين تان جو هڪ تَل

جي ويجهو وجي پلر جو پاڪ ۽ صاف پاٽي پي ڍؤ ڪيوسين. ناشتو، جو پاڻ سان آندو هوسين، سو بہ نوش جان ڪيوسين. اجا اُتي تڏڪار ۾ ويٺي تڪ پڳاسين تہ ٿلين جي ٺِن ٺِن ۽ ڇڙن جي ڇُڻ ڇُڻ جو آواز ڪن تي پيو. انهيءَ منيءَ ٿلين جي ٺن ٺن سان گڏ وري نڙ ۽ ريدار جي روح ريجهائيندڙ رڙ از حد آرام ڏيئي ڇڏيو. ٿوري وقت ۾ ڏٺوسين تہ ويجهي ٽڪريءَ جي چوٽيءَ تان ٻڪريون ٻيبرات ۽ رڍون رڙاٽ ڪنديون لهڻ لڳيون. تان جو اچي ٻارِ ۾ ٻُوٽ ٻوڙيئون ۽ پلر پيتئون. ٻڪرار ۽ ريدار بہ هش هش ۽ ڊرڪو ڊرڪو ڪندا اچي سهڙيا. ٿوري وقت ڪان پوءِ ميهارن مينهون ڪاهي، ڳنوارن ڳئون گهمائي، اچي پلر جو پاسو ورتو. سڀ مال پاٽي پي، پاهہ پٽڻ ۽ چاهڪ گاهہ چرڻ لڳو. اسان ۽ ڌنارن پنهنجي منڊلي مچائي. ڪنهن نڙ وڄايو، ڪنهن بانسريءَ کي ٻٽايو، ڪنهن سورٺ، ڪنهن ڪيچيو سر ڪاپات! ڪو مورو چوڻ ۾ مست ۽ ڪنهن ڇَلي ۾ ڪيو ڇيھ! ڪنهن سارنگ ڳايو، ڪنهن لوڙائي جي ڪئي لات! اهڙي مٺي آواز، سريلي ساز، ڌنارن کي وجد ۾ آڻي ڇڏيو ۽ قلندرن وانگر جهمريون پائڻ، نچڻ ۽ ٽپڻ لڳا.

(سيد ميران محمد شاهہ)

مشق

(الف) هيٺين سوالن جا جواب ڏيو:

1. سيد ميران محمد شاهہ وارا گنجي ٽڪر تي پهتا تہ ڇا محسوس ڪيائون؟
2. 'گنجي ٽڪرجوسير' سبق ۾ گاهن، گلن ۽ وڻن جا جيڪي نالا آهن،سي لکو.
3. گنجي ٽڪر تي ڌنارن ڪهڙا ڪهڙا ساز پئي وڄايا؟
4. گنجي ٽڪر جو سير سبق ۾ اوهان کي ڇا پسند آيو ۽ ڇو؟

(ب) هيٺين لفظن جي معنيٰ لکو ۽ جملن ۾ ڪم آڻيو:

پرِيات غلطان اُسات گوناگون جهڳمڳ مَٽ معطر پُوڄ